Місячний Економічний Моніторинг України

№1 (195), січень 2017 року

РЕЗЮМЕ

ТЕМА МІСЯЦЯ: 2016 РІК

Політика: У грудні уряд націоналізував ПриватБанк, найбільший приватний банк в Україні, після того, як він не збільшив капітал відповідно до ухвалено НБУ розкладу.

Реальний сектор: Зростання реального ВВП пришвидшилось до 2,0% дпр у третьому кварталі 2016 року через приріст внутрішнього попиту.

Енергетичний сектор: У грудні 2016 року переговори між Україною та Росією щодо умов постачання газу в опалювальний сезон 2016/17 були безрезультатними.

Сільське господарство: У 2016 році Україна повністю використала безмитні квоти на експорт до ЄС меду, цукру, оброблених помідорів, ячменю, кукурудзи та м'яса птиці.

Зовнішній сектор: Дефіцит рахунку поточних операцій скоротився до 165 млн дол. США у листопаді 2016 року через чистий притік первинних доходів та нижчий чистий відтік доходів від інвестицій.

Фіскальна політика: В кінці грудня парламент ухвалив Державний бюджет на 2017 рік та зміни до Податкового та Бюджетного кодексів.

Соціальна політика: Кількість домогосподарств, які отримували житлово-комунальні субсидії у листопаді, становила 6,1 млн (40,5% сукупної чисельності домогосподарств).

Ринок праці: З січня 2017 року мінімальну заробітну плату було підвищено до 3200 грн з 1600 грн у грудні 2016 року.

Монетарна політика: Інфляція перевищила 10% у 2016 році через підвищення тарифів на енергію для домогосподарств, зростання цін на бензин та підвищення акцизів на тютюн та алкоголь.

Обмінний курс: Міжбанківський обмінний курс гривні поступово ослаб до 27 грн за дол. США в грудні.

Державний борг: Державний борг виріс в грудні, оскільки уряд надав підтримку Фонду гарантування вкладів та рекапіталізував ПриватБанк.

Тема місяця: 2016 рік

ОГЛЯД 2016 РОКУ

2016 рік став роком початку економічного відновлення. За оцінкою реальний ВВП у 2016 році зріс на 1,4% завдяки вищому внутрішньому попиту. Так, реальне приватне кінцеве споживання зросло через вищий наявний доход домогосподарств, що передусім пов'язаний із вищим доходом від заробітних плат. Інвестиції збільшились через вище житлове і комерційне будівництво, більше бюджетне фінансування інфраструктурних проектів, а також запровадження проектів з модернізації. Водночас реальний чистий експорт мав від'ємний внесок у економічне зростання через зниження реального експорту внаслідок заборони Росією імпорту багатьох українських товарів та обмеження транзиту українських товарів до інших країн через територію Росії. Крім того, українські компанії зазнали втрат внаслідок війни на Сході країни. Потреба зберегти підтримку з боку МВФ та інших офіційних міжнародних донорів за часів складної економічної ситуації підштовхнула уряд продовжити проведення реформ. Було повністю впроваджено закон про публічні закупівлі, що означало, що всі бюджетні та державні установи повинні проводити закупівлі понад визначену суму на основі електронної системи ProZorro. Уряд також продовжив реформу в енергетиці, запровадивши імпортний паритет при визначенні тарифів на газ, який продають в Україні, незалежно від його походження. Ще однією перемогою 2016 року стало проведення електронного декларування статків посадовців. Парламент також запровадив важливі закони щодо судової та податкової реформ, які стануть перемогами 2017 року, якщо їх буде повністю запроваджено.

Політика

- У січні 2016 року розпочалося застосування Угоди про асоціацію Україна-ЄС у частині поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ). Протягом всього року Україна також вела переговори з ЄС щодо лібералізації візового режиму. У спільному звіті, виданому наприкінці 2016 року, Європейська служба зовнішніх справ та Єврокомісія зазначили, що Україна успішно виконала всі умови, передбачені Планом дій з лібералізації візового режиму. Однак Європарламент у 2016 році не скасував короткострокових віз для громадян України.
- Протягом року політична нестабільність залишалася на високому рівні. У 2016 року із відставкою Прем'єр-міністра Арсенія Яценюка змінився склад Кабінету Міністрів. Цьому передувала відставка Міністра економічного розвитку та торгівлі Айвараса Абромавічуса та вихід двох парламентських фракцій із коаліції. Соратник Президента України Петра Порошенка та колишній Голова Верховної Ради Володимир Гройсман обійняв посаду Прем'єр-міністра. Наприкінці року декілька чиновників високого рівня залишили свої посади. Серед них – голова Одеської обласної державної адміністрації Міхеїл Саакашвілі та керівник Національної поліції України Хатія Деканоїдзе. Причинами своєї відставки вони назвали політичний тиск та брак підтримки від керівництва держави.
- Продовжувався конфлікт на Сході України із об'єднаними російсько-сепаратистськими силами, в результаті якого українські військові зазнали втрат. Найбільше загострення бойових дій припало на липень-серпень у напрямку міст Маріїнка та Авдіївка, а також на грудень, коли українська армія захищала позиції на Світлодарській дузі (Донецька обл.). Росія не виконала умов, передбачених Мінськими угодами, зокрема не вивела військ із території України та не дотримувалася перемир'я.
- Закупівлі через систему публічних електронних закупівель ProZorro стали обов'язковими для всіх державних органів та державних підприємств, що, згідно з офіційними повідомленнями, зекономило бюджетні кошти. Разом з тим, деякі інші із прийнятих протягом року нововведень не було повністю впроваджено. У 2016 році відбулися вагомі зміни у регулюванні державній службі та судової системи. У травні 2016 року набув чинності новий закон про державну службу, який був покликаний збільшити прозорість процесу набору державних службовців. Проте, зарплати держслужбовців не було підвищено до конкурентнішого рівня, що обернулося неефективним втіленням цих змін. Зміни до Конституції щодо правосуддя та нова редакція закону "Про судоустрій і статус суддів" передбачають конкурентніше призначення суддів та позбавлення парламенту та Президента права звільняти суддів. Україна все ще не розпочала реформи ринку землі та пенсійну реформу, а також не запровадила заходи зі збільшення незалежності антикорупційних правоохоронних органів та притягнення до відповідальності корумпованих чиновників високого рівня.
- У 2016 році продовжувалася російська окупації Автономної Республіки Крим. Це призвело до політично мотивованих переслідувань та викрадення людей. Верховний Суд Російської Федерації заборонив діяльність Меджлісу кримськотатарського народу, оголосивши його екстремістською організацією. У листопаді 2016 року комітет ООН із прав людини прийняв резолюцію, що визнає АР Крим та м. Севастополь тимчасово окупованими Росією та засуджує злочини та дискримінацію щодо кримських татар, етнічних українців та інших груп з боку російської окупаційної влади.

Реальний сектор

- Реальний ВВП у перші три квартали 2016 року зріс на 1,3% дпр через вищий внутрішній попит. Валове нагромадження основного капіталу стрімко зросло на 16,5% дпр, найвірогідніше, через потребу компаній збільшити конкурентоспроможність після років низьких інвестицій. Водночас доходи від заробітної плати зросли, оскільки роботодавці компенсували втрати купівельної спроможності заробітних плат, що мала місце у 2014-2015 роках. Вищий внутрішній попит призвів до зростання імпорту. Реальний експорт знизився на 5,3% дпр, оскільки Росія заборонила імпорт ряду українських товарів (передусім продовольчих), а попит на інших ринках залишався слабким.

- Більшість секторів поліпшили результати діяльності протягом року. Промислове виробництво зросло на 2,1% дпр за одинадцять місяців 2016 року через зростання переробної промисловості. Водночас добувна промисловість знизила випуск на 0,4% дпр, оскільки війна на Сході країни спричинила логістичні проблеми. Збільшення реального приватного кінцевого споживання та промислового виробництва сприяло зростанню реальної валової доданої вартості в торгівлі та транспорті. Будівництво зросло завдяки більшому фінансуванню всіх видів будівництва.

Енергетика

- У 2016 році уряд продовжив реформу газового ринку. Зокрема, в рамках процесу розукрупнення «Нафтогазу» було створено «Магістральні газопроводи України», який став новим оператором газотранспортної системи України. «Нафтогаз» відповідатиме лише за продаж газу після завершення процесу розукрупнення. Зберіганням та транспортуванням газу займатимуться інші компанії.
- "Укртрансгаз" запустив механізм віртуального реверсу на кордоні України зі Словаччиною, Польщею та Угорщиною та розпочав здавати в оренду підземні газові сховища іноземним споживачам.
- Верховна Рада ухвалила Закон про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), який підвищить незалежність НКРЕКП в довгостроковій перспективі. Парламент також ухвалив Закон про ринок електричної енергії України, який впроваджує ринок двосторонніх договорів та балансуючий ринок в Україні.
- Український Уряд встановив універсальну ціну на газ для населення на базі імпортного паритету цін та підвищив закупівельну ціну на газ для «Укргазвидобування» ближче до імпортної ціни. Крім того, закупівельна ціна вугілля встановлюється на базі оптових ринкових цін в порту Роттердам.

Транспорт

- Україна приєдналась до Транскаспійського міжнародного транспортного маршруту, що з'єднує Китай, Казахстан, Азербайджан, Грузію та Туреччину з Європою. Крім того, залізниці Грузії, Ірану, Азербайджану та України погодили єдиний тариф на вантажні перевезення з Індії до Європи, необхідний для підвищення конкурентоспроможності маршруту.
- Україна зняла обмеження на польоти з Естонією, Вірменією, Італією, Польщею та Литвою. Також з січня 2016 року запрацювала угода про «відкрите небо» з США, підписана в 2015 році.

Сільське господарство

- Сільськогосподарське виробництво зросло на 2,9% дпр у перші одинадцять місяців 2016 року завдяки високому врожаю більшості рослинних культур. Це пояснено як вищою врожайністю, так і більшими площами збору врожаю. Водночас тваринництво знизило виробництво через слабкий попит.
- Найбільшим провалом року в аграрній політиці стало продовження дії мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення ще на один рік до 2018 року. Це ще більше погіршує інвестиційну привабливість українського агробізнесу. Крім того, сільськогосподарські підприємства надалі не зможуть використовувати землю як заставу.
- Спеціальний режим ПДВ для сільськогосподарських виробників було звужено у 2016 році та скасовано у 2017 році, незважаючи на аграрне лобі. Крім того, уряд з 2017 року запровадив прямі державні дотації фермерам, що є кроком до більшої прозорості та вищої ефективності державної підтримки.
- Зусилля Міністерства аграрної політики та продовольства сприяли виходу українських виробників молока та молочної продукції на ринок ЄС. Однак це лише частково компенсувало втрату компаній від заборони Росією імпорту українських продовольчих товарів.

Зовнішній сектор

- Протягом 11 місяців 2016 року дефіцит рахунку поточних операцій збільшився до 3,1 млрд дол. США (порівняно з дефіцитом у 0,5 млрд дол. США у відповідному періоді 2015 року) через вищий дефіцит торгівлі. Експорт товарів зменшився на 6,6% дпр в основному через заборону Росією імпорту з України багатьох видів товарів, проблеми з логістикою та слабший попит на інших ринках. Крім того, надалі знижувались ціни на деякі продукти харчування (наприклад пшеницю). Запровадження ПВЗВТ з січня 2016 року підтримало експорт товарів до ЄС, що зріс на 1,7% дпр. Також українські металургійні заводи отримали певну перевагу від антидемпінгових заходів ЄС проти окремих виробників сталі з Росії та Китаю. Протягом січня-листопада імпорт товарів впав на 0,9%, оскільки значне скорочення імпорту мінеральної продукції було компенсоване підвищенням закупок інших товарів (передусім продукції машинобудування). Відтак, ЄС був основним торговельним партнером України у 2016 році.
- Профіцит фінансового рахунку сягнув 4,0 млрд дол. США (порівняно з 0,6 млрд дол. США протягом 11 місяців 2015 року), оскільки чистий притік ППІ зріс на 49% дпр до 3,3 млрд дол. США, а сектор державного управління залучив зовнішнє фінансування. Профіцит платіжного балансу становив 1,0 млрд дол. США.
- 11 липня 2016 року уряди України та Канади підписали Угоду про вільну торгівлю між Україною та Канадою. У вересні 2016 року уряд Канади вніс Угоду до парламенту на ратифікацію. Відповідно до Угоди Канада відкриває ринок для 99% українських товарів.

Фіскальна політика

- Фіскальна ситуація залишалась обнадійливою протягом 2016 року. Доходи Зведеного бюджету зростали швидко через поліпшення податкового адміністрування та вищі економічні показники.

Зокрема, доходи від ПДФО зросли завдяки вищій ефективній ставці та більшому фонду оплати праці. Вищі ставки та більше споживання сприяли зростанню надходжень від акцизу. Вище використання спеціального режиму ПДВ сільськогосподарськими компаніями, більше споживання та інвестиції сприяли більшим доходам від ПДВ. Доходи та видатки місцевих бюджетів зростали також завдяки зусиллям з децентралізації.

- Нижчий за плановий дефіцит Зведеного бюджету призвів до недофінансованих видатків. Вже традиційно, найбільше було недовиконано фінансування капітальних видатків.
- У грудні уряд забезпечив ухвалення парламентом кількох важливих законопроектів за одну ніч, включно із законом про Державний бюджет на 2017 рік, змінами до Податкового та Бюджетного кодексів та змінами до інших законодавчих актів. Параметри Державного бюджету на 2017 рік основано на досить реалістичних макроекономічних припущеннях, хоча існує ризик невиконання окремих податкових надходжень (зокрема, ПДВ та ППП). Нові положення Бюджетного кодексу спрямовані на подальшу децентралізацію. Зміни до Податкового кодексу передусім покликані полегшити податкове адміністрування.

Приватизація

- Фонду державного майна України (ФДМУ) у 2016 році не вдалося розпочати велику приватизацію передусім через економічну і політичну невизначеність. Було продано лише невеликі об'єкти, що дозволило отримати 0,3 млрд грн, або 1,9% від річного плану надходжень від приватизації.
- ФДМУ двічі оголошував конкурс на приватизацію Одеського припортового заводу, але так і не зміг продати цю стратегічну компанію через відсутність покупців. Це було зумовлено неясними перспективами цін на природний газ та добрива, а також високим рівнем заборгованості компанії. Приватизацію інших привабливих для приватизації об’єктів (в тому числі обленерго) було відкладено.
- Парламент затвердив довгоочікуваний закон, спрямований на те, щоб прискорити приватизацію та зробити її більш ефективною. Цей закон скасовує вимогу про попередній продаж 5-10% пакетів акцій підприємств на фондових біржах, забороняє приватизацію вітчизняних підприємств російськими покупцями, а також відкриває можливість залучення консультантів для продажу великих підприємств.

Соціальна політика

- Реальний наявний доход зріс у 2016 році передусім через вищий доход від заробітних плат. Він зріс на 7,3% дпр у третьому кварталі.
- Дефіцит Пенсійного фонду зріс у 2016 році через падіння власних доходів Фонду, які було заміщено підвищеним трансфертом з Державного бюджету. Зниження доходів було спричинено зниженням ставки ЄСВ із середнього рівні 44% до єдиного рівня 22%. Дані свідчать, що це мало обмежений вплив на детінізацію заробітних плат.
- Покриття домогосподарств житлово-комунальними субсидіями стрімко зросло у 2016 році через стрімке підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги. У листопаді 6,1 млн домогосподарств (40,5% всіх домогосподарств) отримували субсидії.

Ринок праці

- Середня заробітна плата зросла у листопаді на 20,2% дпр в номінальному виразі та на 8,4% дпр у реальному виразі. Працівникам було компенсовано частину втрати купівельної спроможності заробітною платою, що мала місце у 2014-2015 роках внаслідок високої інфляції.
- Рівень безробіття (методологія МОП) у перші дев’ять місяців 2016 року зріс до 9,2% економічно активного населення у віці 15-70 років порівняно із 9,0% у цьому періоді 2015 року. Це частково пов’язано із демографічними змінами.
- Уряд ухвалив підвищення мінімальної заробітної плати з 1600 грн до 3200 грн з січня 2017 року. Таке підвищення може призвести до більшого безробіття, оскільки малі та середні компанії можуть знизити зайнятість.

Дерегуляція

- Протягом року уряд запроваджував заходи з дерегуляції та спрощення адміністрування податків. За повідомленням Міністерства економічного розвитку та торгівлі, протягом 2014-2016 років кількість дозволів було скорочено на 40%, а кількість ліцензій – на 46%. Також було зменшено кількість адміністративних послуг, а деякі із найбільш поширених адміністративних послуг стали доступними в мережі.
- Парламент продовжив дію мораторію на планові перевірки бізнесу контролюючими органами (крім Державної фіскальної служби). Державний нагляд зазнав деяких змін через встановлення обмежень на частоту та тривалість перевірок. Інформація про перевірки повинна стати загальнодоступною.
- Було спрощено експорт послуг. Відтепер зовнішньоекономічні договори дозволяється підписувати в електронній формі, а інвойси (рахунки) можна використовувати як контракти та первинні документи.
- У 2017 році варто очікувати вирішення проблеми заборгованості із відшкодування ПДВ, оскільки зміни до Податкового кодексу передбачають автоматичне відшкодування ПДВ відповідно до єдиного реєстру.

Монетарна політика, обмінний курс та фінансовий сектор

- Інфляція різко сповільнилась до 13,9% в середньому за 2016 рік з 48,7% в середньому за 2015 рік. Це відображало помірне зростання попиту, низькі світові ціни на сировинні товари та зменшення інфляційних очікувань. Ціни на харчові продукти зросли на 9%, а вартість витрат на утримання житла та комунальні послуги стрибнула на 35%.
- НБУ зменшив облікову ставку до 14% річних з 22% річних в квітні-жовтні 2016 року, і залишив її незмінною до кінця року. Це сприяло також зниженню ставок за кредитами та депозитами. Індекс ставок за 12-місячними роздрібними вкладами в гривні зменшився до 18% річних з 21% річних, а ставка за короткостроковими кредитами юридичним особам зменшилась до 15% річних з 20% річних.
- Міжбанківський обмінний курс гривні ослаб з 24 грн за дол. США до 27 грн за дол. США в кінці 2016 року, оскільки попит на іноземну валюту зростав швидше за пропозицію. Це відображало зростання споживчого та інвестиційного попиту на імпортні товари. Міжнародні резерви зросли до 15,5 млрд дол. США в кінці 2016 року через державні запозичення в іноземній валюті та чисті покупки валюти на міжбанківському ринку.
- 20 банків було ліквідовано у 2016 році з різних причин. Деякі банки самі ухвалили рішення про ліквідацію, інші не мали достатньо ліквідності для проведення платежів, а ряд банків не зміг виконати вимоги по капіталізації або порушував вимоги законодавства щодо відмивання грошей. Найбільший український банк ПриватБанк не виконав вимоги по збільшенню капіталу, але потрібний капітал надав йому уряд, попередньо викупивши його у державну власність за одну гривню.

Державний борг

- Річний план зовнішніх запозичень не було виконано через відкладення реформ, необхідних для своєчасного отримання траншів від МВФ (отримано лише третій транш на суму 1,0 млрд дол. США) та кредиту від ЄС в рамках програми макрофінансової допомоги Україні (що очікувався у сумі 600 млн євро). Відновлення програми МВФ у вересні дозволило Міністерству фінансів розмістити п'ятирічні єврооблігації під гарантію уряду США на суму 1 млрд дол. США. Раніше уряд Японії надав Україні кредит на суму 300 млн дол. США. Крім того, було здійснено додатковий випуск деривативів в рамках реструктуризації боргу 2015 року (близько 431 млн дол. США).
- Валовий випуск номінованих у гривні ОВДП (без рекапіталізації) у 2016 році становив 37 млрд грн порівняно із 10,0 млрд грн у 2015 році через збільшення попиту. Крім того, Міністерство фінансів розмістило ОВДП в іноземній валюті на суму 3 млрд дол. США та 141 млн євро для погашення поточних зобов'язань. Уряд рекапіталізував ПриватБанк на суму 107 млрд грн, Ощадбанк та Укрексімбанк на 14,3 млрд грн та здійснив спеціальний випуск ОВДП для підтримки Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на 9,7 млрд грн.
- Fitch Ratings підвищило суверенний рейтинг України (довгострокові рейтинги дефолту емітента в іноземній та національній валютах - РДЕ) з CCC до B- зі стабільним прогнозом, в основному, завдяки відновленню програми МВФ та поліпшенню макроекономічної ситуації в країні.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Націоналізовано найбільший банк в Україні

Банківський сектор. У грудні уряд націоналізував ПриватБанк, найбільший банк в Україні за обсягом депозитів. НБУ визнав ПриватБанк неплатоспроможним після того, як банк не зміг збільшити капітал відповідно до графіку. Дефіцит капіталу банку досяг 148 млрд грн. За оцінками НБУ, кредити пов'язаним сторонам склали 93% кредитного портфелю банку. Збільшення власного капіталу банками було однією із умов надання траншу кредитних коштів від МВФ. До кінця грудня уряд рекапіталізував ПриватБанк, спеціально випустивши ОВДП на суму 107 млрд грн.

Війна на Донбасі. Військовий конфлікт на Світлодарській дузі (Донецька обл.) у середині грудня призвів до збільшення втрат серед українських військовослужбовців. За повідомленнями Міністерства оборони об'єднані російсько-сепаратистські сили здійснювали спроби зайняти українські позиції на Світлодарській дузі, використовуючи заборонену Мінськими угодами зброю, у тому числі міномети та артилерію. 17 військових Збройних сил України були вбиті на війні у грудні, а 112 військовослужбовців отримали поранення. Бої та втрати продовжились протягом так званого Різдвяного перемир'я наприкінці грудня.

Пропозиції щодо компромісу України з Російською Федерацією, висунені українським мільярдером і власником медіа-ресурсів Віктором Пінчуком, викликали заперечення в уряду України та серед дипломатичних кіл. Пінчук закликав до проведення місцевих виборів у східних частинах країни, що перебувають під контролем Росії, без повернення повноцінного контролю за цими територіями, та виступив за відмову від прагнення до членства в ЄС і НАТО. Адміністрація Президента України заявила, що такі компроміси є неправильною політикою та жертвуванням суверенітету і територіальної цілісності України.

Законодавство у сфері підприємництва. Кілька законів, прийнятих у грудні Верховною Радою, змінили ландшафт підприємництва та умови для фізичних та юридичних осіб-підприємців в Україні. Один із цих законів зобов'язує зареєстрованих приватних підприємців сплачувати єдиний соціальний внесок навіть за місяці, в яких вони не вели жодної діяльності. У результаті цього більш ніж 128 тисяч зареєстрованих підприємців офіційно припинили підприємницьку діяльність станом на початок січня 2017 року. За оцінками Міністерства соціальної політики, близько 800 000 ФОП були неактивними. Цей же закон різко збільшив розмір штрафу за недопущення до перевірки з питань неофіційного працевлаштування та неоподаткованих заробітних плат.

Поправки до Податкового кодексу передбачають зміни в адмініструванні податків. Воєнізовані підрозділи Податкової міліції, діяльність яких, як правило, перешкоджала розвитку бізнесу, повинні бути замінені Фінансовою поліцією. Ці зміни також забезпечують повноцінну законність операцій, здійснених за допомогою електронного кабінету платника податків.

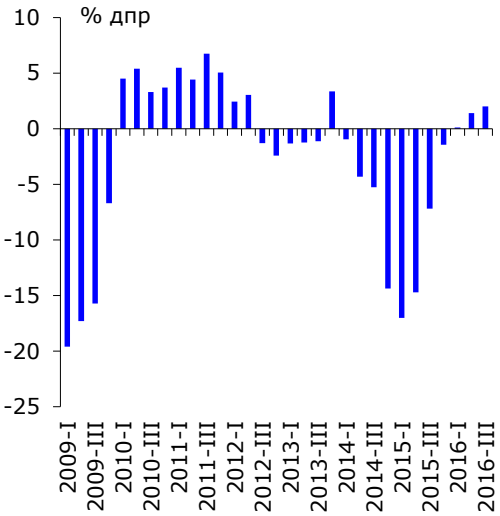
МВФ. Україна не отримала четвертий транш позики від МВФ до кінця 2016 року, незважаючи на те, що вона здійснила ряд кроків відповідно до вимог Програми МВФ, зокрема запустила електронне декларування, вчасно ухвалила Державний бюджет на 2017 рік та вирішила питання ПриватБанку. Однак не було запроваджено інші реформи, такі як реформа ринку землі, пенсійна реформа та антикорупційні реформа. Представники уряду України очікують, що МВФ прийме рішення про надання чергового траншу для України у січні 2017 року.

Реальний сектор: Плавний шлях відновлення

ВВП. Зростання реального ВВП пришвидшилось до 2,0% дпр у третьому кварталі 2016 року порівняно із 1,4% дпр у другому кварталі. З боку попиту зростання було підтримано вищим

Населення (без Криму): 42,7 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 19%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 10%
Інвестиції/ВВП: 14%
Експорт: Росія 18%, ЄС 32%
Імпорт: Росія 23%, ЄС 39%

Динаміка реального ВВП

Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

внутрішнім попитом. Валове нагромадження основного капіталу стрімко зросло на 24,8% дпр, оскільки компаніям необхідно було підвищувати свою конкурентоспроможність. Вищий реальний наявний доход домогосподарств (на 7,3% дпр) пояснюють зростання реального приватного кінцевого споживання (на 4,9% дпр). Зокрема, роботодавці збільшили заробітну плату, щоб компенсувати втрату купівельної спроможності, що мала місце в попередні два роки. Вища купівельна спроможність компаній та домогосподарств призвели до зростання реального імпорту на 13,9% дпр. Сукупний внесок реального чистого експорту до економічного зростання був від'ємним, оскільки реальний експорт продовжив знижуватись (на 5,5% дпр).

З боку виробництва, логістичні проблеми були серед основних причин зниження реальної валової доданої вартості (ВДВ) у добувній промисловості на 4,1% дпр. Зростання ВДВ у переробній промисловості сповільнилось до 0,1% дпр через ефект статистичної бази. Хороший врожай рослинних культур поясняє збільшення реальної ВДВ у сільському господарстві на 1,1% дпр. Вище споживання та більше промислове виробництво сприяли зростанню ВДВ в оптовій та роздрібній торгівлі на 3,8% дпр та транспорті на 1,1% дпр.

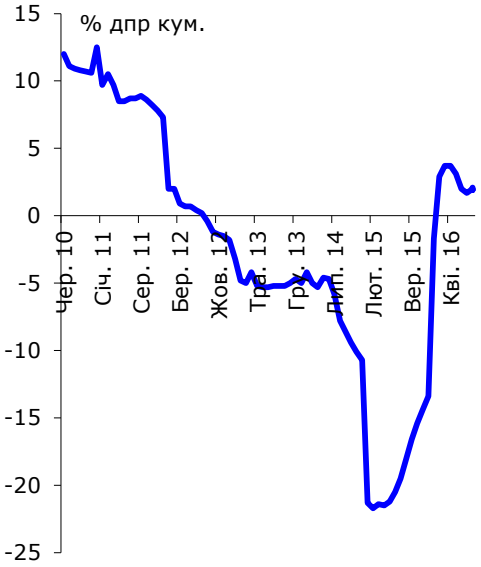
Галузеві тенденції. Темпи приросту промислового виробництва пришвидшились до 3,7% дпр у листопаді з 0,8% дпр у жовтні, оскільки випуск зріс в більшості секторів. Завершення ремонту залізничних колій та вищий зовнішній попит сприяли зростанню добувної промисловості на 3,3% дпр (видобування вугілля зросло на 11,7% дпр) та металургії на 4,9% дпр. Машинобудування зросло на 6,9% дпр передусім через вищі оборонні замовлення, які більше, ніж компенсували зниження виробництва автомобілів. Хороший врожай цукрових буряків та насіння соняшника сприяли зростанню харчової промисловості на 7,8% дпр. Водночас хімічна промисловість скоротилась на 6,4% дпр через низький попит та високу конкуренцію на внутрішньому та зовнішньому ринках.

В листопаді роздрібні продажі підприємств зросли на 3,8% дпр, що відображає вище споживання. Зокрема, наявний доход домогосподарств зріс, а споживчі настрої поліпшились.

Будівництво зросло на 11,6% дпр у листопаді порівняно із 7,8% дпр у жовтні через сприятливі погодні умови. Нежитлове будівництво стрімко зросло на 24,5% дпр.

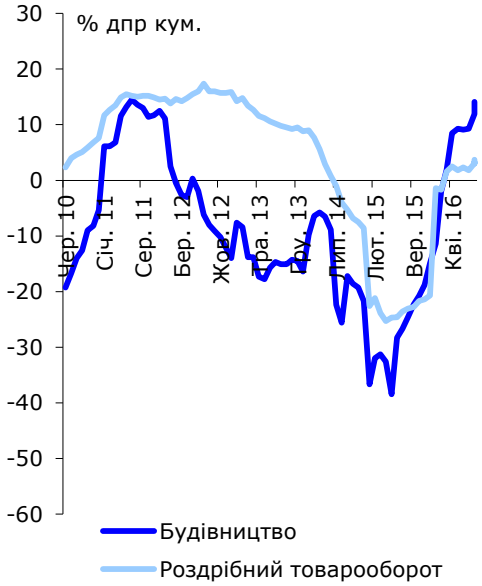
Держстат надає інформацію без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Промислове виробництво

Примітка: з квітня 2014 р. дані не включають Крим
Джерело: Держстат

Тенденції реального сектору

Примітка: з квітня 2014 р. дані не включають Крим

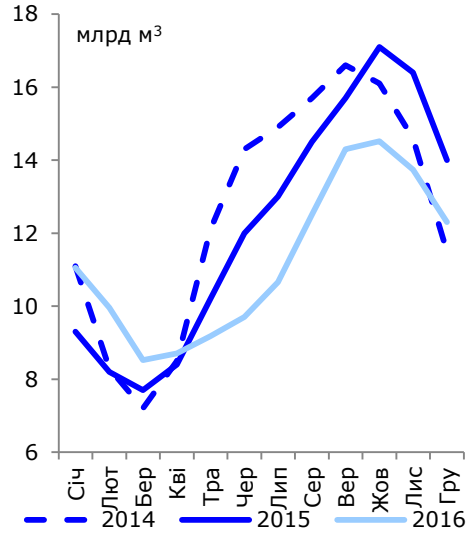
Енергетика: Газову угоду з Росією не підписано

Газ. У грудні 2016 переговори між Україною та Росією року щодо умов постачання газу в опалювальний сезон 2016/17 були безрезультатними, оскільки Росія відмовилась підписати додаток до газового контракту. Росія не вважає це необхідним та наполягає на використанні наявної угоди, яка наразі оскаржується в Стокгольмському арбітражному суді. Натомість «Газпром» запропонував обмінятися гарантійними листами. Водночас «Нафтогаз» стверджує, що операції за наявним контрактом його *фактично* легітимізують, що зменшить шанси виграти справу в Стокгольмському арбітражі.

Оператори газотранспортних систем України та Польщі, «Укртрансгаз» та Gaz-System S.A. підписали угоду щодо правил взаємодії при проектуванні та будівництві газового інтерконектору між Германовичі в Польщі та Більче-Волиця в Україні. Проектна пропускна здатність трубопроводу становить 5 млрд куб. м в 2020 році, коли завершиться розширення газотранспортної системи в Польщі. Проект допоможе диверсифікувати постачання газу в Україну (в тому числі СПГ) та інтегрувати регіональні газові ринки Східної Європи.

Електроенергія. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) встановила нові тарифи на електроенергію для бізнесу

Запаси газу в ПГС

Джерело: Міністерство енергетики

з січня 2017 року. Тарифи було знижено у 12 областях та підвищено у 4 областях. В інших областях тарифи знизились для 1-го класу напруги та підвищились для 2-го класу. Зміни покликані привести тарифи ближче до рівня собівартості в різних регіонах.

Сільське господарство: Зростання виробництва та експорту

Виробництво. Сільськогосподарське виробництво зросло на 2,9% дпр за одинадцять місяців 2016 року через збільшення виробництва рослинництва (на 5,3% дпр). Хороший врожай сприяв збільшенню експорту продовольчих продуктів. Крім того, виробники молока та молочної продукції виграли від доступу на ринок країн ЄС.

В цілому, у 2016 році Україна повністю використала безтарифні квоти на експорт до ЄС таких продуктів, як мед, цукор, оброблені помідори, ячмінь, кукурудза та м'ясо птиці. Експортні квоти на виноградний та яблучний соки було майже повністю використано. Водночас квоти на експорт молочних продуктів не було повністю використано, найвірогідніше, через невідповідальність виробництва нормам ЄС. Окремі квоти взагалі не було використано (наприклад, на свинину та яловичину, часник). Отже, Міністерству аграрної політики та продовольства варто посилити переговори з партнерами в ЄС щодо перегляду розміру квот. Це також підтверджується тим фактом, що за перші два тижні 2017 року було повністю використано річну квоту та експорт меду та повністю вичерпано квартальну квоту на експорту м'яса птиці.

Державна підтримка. Пряма підтримка фермерам у 2016 році була несуттєвою (14,8 млн грн). Підтримку отримали 66 фермерів. Водночас у 2017 році пряму державну підтримку фермерам було підвищено до понад 3 млрд грн. Якщо підтримку буде надано часто та відповідно до принципів конкуренції, вона позитивно вплине на розвиток сільського господарства не лише у 2017 році, алей у наступні роки.

Зовнішній сектор: Відновлення імпорту.

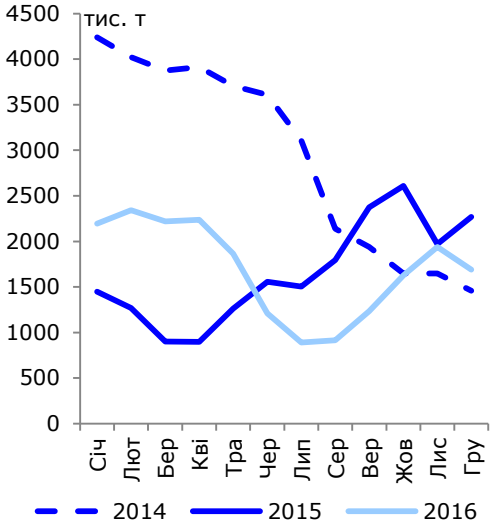
Дефіцит *рахунку поточних операцій* скоротився до 165 млн дол. США в листопаді 2016 року з 233 млн дол. США в листопаді 2015 року за рахунок чистого притоку первинних доходів та нижчого чистого відтоку доходів від інвестицій. Водночас дефіцит торгівлі товарами та послугами зріс на 113 млн дол. США до 446 млн дол. США у листопаді 2016 року.

Експорт товарів зріс на 15,4% дпр (порівняно зі спадом на 0,6% дпр у жовтні). Експорт продовольчих товарів виріс на 22,1% дпр передусім за рахунок вищого експорту соняшникової олії (через більший врожай) та цукру (частково через вихід на нові ринки). У листопаді 2016 року експорт мінеральних продуктів зріс на 23,8% дпр (після спаду на 1,0% дпр попереднього місяця) в результаті вищих світових цін та попиту на залізну руду. Зростання експорту металів пришвидшилось до 21,8% дпр (з 5,8% дпр у жовтні 2016 року). Однак спад експорту продукції машинобудування пришвидшився до 21,1% дпр з 11,5% дпр у жовтні. Експорт послуг зріс до 17,9% дпр.

Імпорт товарів зростав швидше, ніж експорт (на 17,8% дпр після падіння на 1% дпр у жовтні). Збільшення енергетичного імпорту на 16,6% дпр пояснюється вищими вартісними обсягами імпорту бензину. Неенергетичний імпорт зріс на 18,2% дпр (у жовтні приріст сягав 11,5% дпр) здебільшого за рахунок вищих закупок продукції машинобудування (на 39,3% дпр). Імпорт послуг збільшився на 15,9% дпр.

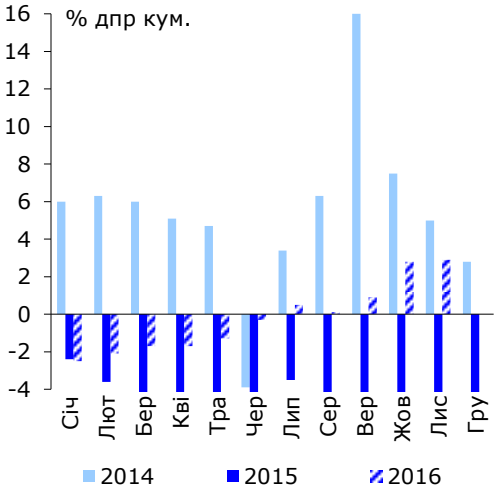
Профіцит *фінансового рахунку* зменшився до 84 млн дол. США у листопаді (у порівнянні з 584 млн дол. США у листопаді 2015 року). Чистий притік ПІІ залишився на низькому рівні (132 млн дол. США). Сектор державного управління не залучив зовнішнього фінансування, але виплатив 149 млн дол. США

Запаси вугілля на ТЕС, ТЕЦ

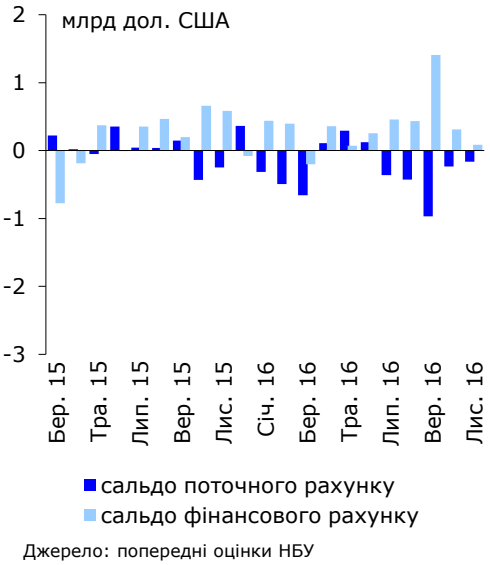
Джерело: Міністерство енергетики, Укренерго

Сільськогосподарське виробництво

Джерело: Держстат

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

заборгованості. Чиста боргова позиція банківського сектору майже не змінилась. Чистий відтік боргового капіталу реального сектору сягав 0,3 млрд дол. США і був зумовлений погашенням торгових кредитів. Чисті продажі іноземної готівки до банківського сектору скоротились до 0,14 млрд дол. США здебільшого у відповідь на зростання коливань обмінного курсу.

Фіскальна політика: Сприятлива фіскальна ситуація

Доходи. За попередніми даними Державного казначейства доходи Зведеного бюджету у 2016 році зросли на 20,7%. Збільшенню доходів сприяли законодавчі зміни, поліпшення податкового адміністрування, ліпший економічний розвиток. Зокрема, доходи від ПДФО стрімко зросли через вищу ефективну ставку та більші заробітні плати. Надходження від ПДВ зросли внаслідок вищого споживчого та інвестиційного попиту, збільшення цін, а також запровадження системи електронного адміністрування. Водночас відшкодування ПДВ також зросли через ліпше адміністрування. Уряд, найвірогідніше, повністю виконав план з доходів від ППП, що напевне пов'язано із ліпшими результатами компаній. Разом з тим, можливо, що ряд компаній сплатили ППП авансом. НБУ перерахував до бюджету прибуток відповідно до плану. Водночас рентні платежі були суттєво нижчими за план.

В цілому, Казначейство зараз звітує, що доходи Зведеного бюджету були близькими до запланованих. Разом з тим, доходи Державного бюджету не було виконано повністю, тоді як доходи місцевих бюджетів було перевиконано.

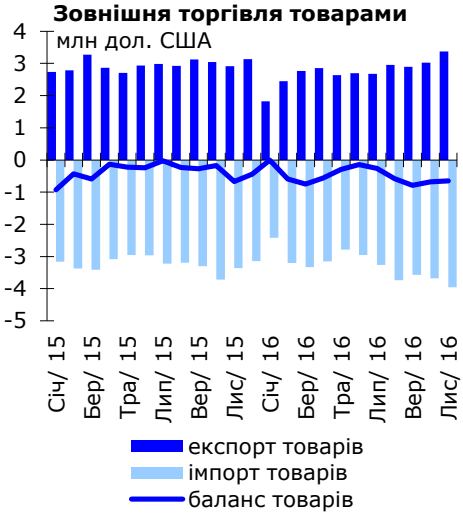
Дефіцит та видатки. У січні-листопаді видатки Зведеного бюджету виросли на 25,0% дпр, але були нижчими за плановий показник через нижчий дефіцит. Уряд не зміг відновити приватизацію, а брак надходжень від приватизації не було компенсовано вищими надходженнями. Видатки на соціальний захист (за економічною класифікацією) зросли на 57,4% дпр передусім через вищий трансферт Пенсійному фонду. Капітальні видатки зросли на 37,9% дпр, але становили лише 51,9% дпр річного плану.

Державний бюджет на 2017 рік. У грудні парламент за вечір і ніч ухвалив законопроекти із бюджетного пакету, а також і сам Державний бюджет на 2017 рік. Ухвалені зміни до Бюджетного кодексу передбачають вищу децентралізацію та зміну виплати стипендій у ВНЗ. З 2017 року медична і освітня субвенції не покриватимуть комунальні платежі. Натомість їх оплачуватимуть за рахунок коштів місцевих бюджетів, що, за очікуваннями, стимулюватиме впровадження енергоефективних заходів.

Два з ухвалених законів передбачають зміни до Податкового кодексу. Ставки акцизів на певні товари (алкоголь) було підвищено відповідно до розміру інфляції. Податкове адміністрування було поліпшено. Зокрема, тепер Казначейство автоматично відшкодовуватиме ПДВ на основі єдиного реєстру (у 2016 році було два реєстри, а відшкодування здійснювали після надання відповідного висновку Державною фіскальною службою). Податкову поліцію було скасовано і її буде замінено Фінансовою поліцію, яка буде передусім аналітичним органом (Міністерство фінансів зараз завершує роботу над законопроектом про Фінансову поліцію). Було також переглянуто підстави для перевірок ДФС, що, ймовірно, знизить важливість ручного механізму при визначенні потреби у перевірках.

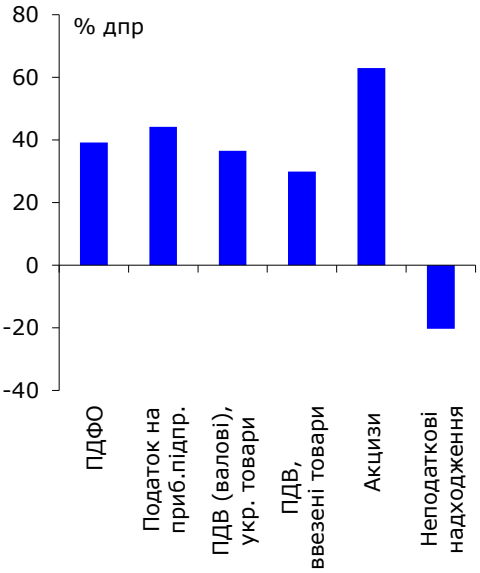
Ухвалений Державний бюджет на 2017 рік має основні параметри відмінні, від тих, які було закладено в подами урядом документі у вересні 2016 року. Основною причиною стало однократне підвищення мінімальної заробітної плати до 3200 грн з 1 січня 2017 року. В початковому варіанті планували поступові підвищення до 1762 грн в грудні. Зокрема, уряд збільшив планові надходження від ПДВ, ПДФО та ЄСВ, а також збільшив видатки на оплату праці працівників бюджетних секторів. Доходи Державного бюджету заплановано у 731 млрд грн (на 20,2% вище, ніж план

Зовнішня торгівля товарами

Джерело: попередні оцінки НБУ

Зростання доходів Зведеного бюджету у січні-листопаді 2016 року

Джерело: звіт Державного казначейства

Баланс коштів на Єдиному казначейському рахунку

* на початок місяця
Джерело: Державне Казначейство

на 2016 рік). Дефіцит Державного бюджету (без врахування рекапіталізації банків) заплановано у 77,5 млрд грн, що в цілому відповідає бюджетним показникам, закладеним в Програмі МВФ.

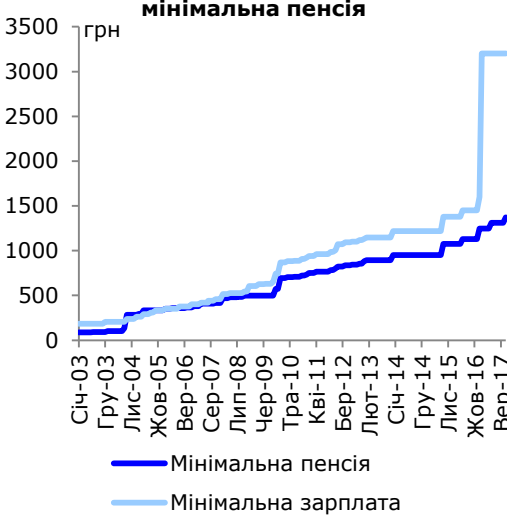
Структура видатків суттєво не змінилась, оскільки не відбулось відчутних реформ з боку видатків. Трансферт Пенсійному фонду залишився високим (141 млрд грн), що близько до рівня 2016 року, оскільки пенсії зростатимуть повільніше, ніж заробітні плати. Водночас уряд передбачив 0,5 млрд грн на програму відшкодування вартості ліків за трьома нозологіями (гіпертонія, діабет та астма), що є одним з кроків, ухвалених в рамках оголошеної медичної реформи.

Соціальна політика: Авансова виплата пенсій

Пенсії. У грудні уряд ухвалив рішення про авансові виплати пенсій тим, хто повинен був отримати пенсії в першій половині січні 2017 року. Такий крок було здійснено і в кінці 2015 року. Немає даних щодо суми відповідних видатків, хоча здається, що на відміну від 2015 року уряд не збільшив суму запланованого трансферту Пенсійному фонду з Державного бюджету, а використав наявні у Фонду кошти. У 2017 році мінімальну пенсію буде поступово підвищено з 1247 грн у січні до 1373 грн у грудні.

Субсидії. Чисельність домогосподарств, які отримують житлово-комунальні субсидії досягла 6,1 млн, що становить 40,5% усіх домогосподарств. Вище покриття субсидіями пояснено більш стрімким підвищенням житлово-комунальних тарифів, ніж доходів. Середній розмір субсидій зріс на 43,2% дпр до 1104,5 грн. Домогосподарства з чотирма і більше членами становили 14,6% всіх отримувачів субсидій.

Мінімальна заробітна плата та мінімальна пенсія

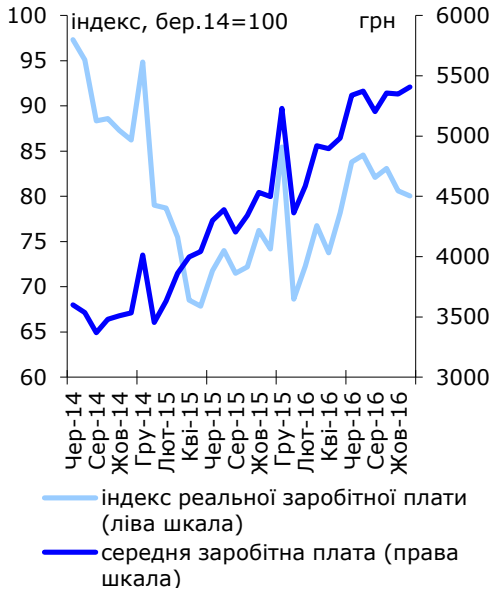
Джерело: Закони про Державний бюджет на 2006-2016 рр., Проект Державного бюджету на 2017 р.

Ринок праці: Високі темпи прирости заробітної плати

Заробітна плата у листопаді зросла на 20,2% дпр в номінальному виразі та 8,4% дпр в реальному виразі. Зростання заробітної плати були вищим в секторах із ліпшими результатами діяльності, включно із сільським господарством, будівництвом, IT та торгівлею. Заробітні плати суттєво зростали в бюджетних секторах. Середня заробітна плата досягла 5406 грн, тоді як мінімальна заробітна плата становила 1450 грн.

З січня 2017 року мінімальну заробітну плату було підвищено до 3200 грн з 1600 грн у грудні 2016 року. Розмір мінімальної заробітної плати було визначено в Законі про Державний бюджет на 2017 рік. Водночас уряд пом'якшив регулювання щодо тарифної сітки. Раніше базовий оклад в тарифній сітці потрібно було визначати на рівні, не нижчому за мінімальну заробітну плату. Тепер, ставка першого тарифного розряду повинна визначатись на рівні не нижчому за прожитковий мінімуму для працездатних осіб (1600 грн на січень 2017 року), але повна заробітна плата працівника не може бути нижчою за мінімальну. Це означає, що компанії отримали гнучкість щодо зниження диференціації у розмірах заробітних плат працівників різної кваліфікації після підвищення мінімальної заробітної плати. Водночас було внесено зміни до законодавства щодо перевірок з дотримання норм з мінімальної заробітної плати. Такі перевірки тепер зможуть робити місцеві органи самоврядування, а також Державна інспекція з питань праці. Штрафи за порушення норм законодавства щодо виплати мінімальної заробітної плати зросли.

Середня заробітна плата*

*не враховуючи АР Крим
Джерело: Держстат

Монетарна політика: Інфляція повернулась до 12,4% дпр

Споживча інфляція повернулась до 12,4% дпр у грудні порівняно із 12,1% дпр в листопаді. Інфляція перевищила 10% у 2016 році через підвищення тарифів на енергію для домогосподарств, зростання цін на бензин та підвищення акцизів на тютюн та алкоголь. Як наслідок ціни на комунальні послуги та житло зросли на 47,2% дпр, а ціни на бензин, алкоголь та тютюн всі зросли в районі 20%. Підвищення цін на більшість інших складових ІСЦ не перевищувало 10%, оскільки попит зростав помірно. Роздрібний

товарооборот зріс лише на 13,5% за 11 місяців 2016 року. Як наслідок базова інфляція зросла на 5,8% дпр у грудні 2016 році.

Ціни на харчові продукти зросли в середньому на 3,3% дпр за 12 місяців 2016 року. Підвищення цін були помірними, оскільки світові ціни на зерно впали, а виробники та роздрібні мережі не змогли підвищити свою прибутковість у 2016 році. Споживчі ціни на молоко та молочні продукти різко зросли в 2016 році (на 19-29%) через зменшення виробництва та вищі світові ціни. Однак сільськогосподарські виробники змогли отримати більшу частину підвищення споживчої ціни за рахунок покращення своєї переговорної позиції у 2016 році.

У грудні НБУ допоміг згладити вплив націоналізації ПриватБанку на банківський сектор. Він надав достатньо рефінансування ПриватБанку для покриття знятих вкладів та забезпечення проведення платежів. Зростання державних видатків в кінці року також додало ліквідності у банківський сектор. Разом з тим, ліквідність залишалась помірною і навряд чи збільшить інфляційний тиск.

Динаміка ІСЦ та монетарної бази

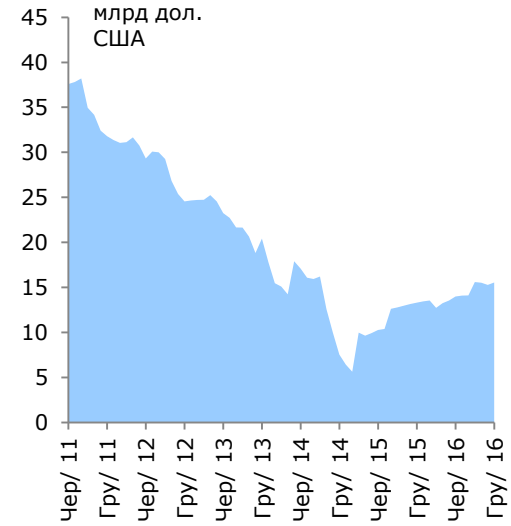

Джерело: Держстат, НБУ

Обмінний курс: Гривня ослабла в грудні

Міжбанківський обмінний курс гривні поступово ослаб до 27 грн за дол. США в грудні. Це відображало зростання внутрішнього попиту на імпортні товари та посилення очікувань щодо знецінення гривні після націоналізації Приватбанку. Це частково компенсувалось покращенням експортних цін та зростанням обсягів експорту. Чистий продаж доларів США Національним банком для підтримки гривні становив 119 млн дол. США. Втім, міжнародні резерви НБУ дещо зросли до 15,5 млрд дол. США через чисті надходження іноземної валюти до уряду на суму 0,5 млрд дол. США.

Міжнародні резерви НБУ

Джерело: НБУ

Державний борг: Державний борг значно зріс внаслідок рекапіталізації ПриватБанку

У грудні Міністерство фінансів розмістило короткострокові ОВДП на суму 463 млн грн із середньозваженою доходністю 15,3% порівняно з 48,9 млн грн з доходністю 15,2% в листопаді. Крім того, уряд випустив номіновані в дол. США дворічні облігації на суму 550 млн дол. США з доходністю 6,3% річних, з огляду на те, що йому не вдалося здійснити реформи, необхідні для отримання кредиту в рамках програми макрофінансової допомоги ЄС (на суму 600 млн євро).

В кінці грудня - на початку січня Міністерство фінансів випустило довгострокові ОВДП на суму 107 млрд грн із середньозваженою доходністю 7,5% для рекапіталізації ПриватБанку після його націоналізації. Крім того, уряд підтримав Фонд гарантування вкладів фізичних осіб шляхом здійснення спеціального випуску ОВДП на суму 9,7 млрд грн.

Таблиці

Економічні Тенденції		III 14	IV 14	I 15	II 15	III 15	IV 15	I 16	II 16	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-8,0	-10,1	-20,5	-20,0	-16,1	-13,0	3,7	2,0	-1,7	2,9	3,7	3,7	3,1	2,0	1,7	2,0	2,0	1,9	2,1	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-16,4	-20,4	-29,7	-26,2	-20,9	-12,3	1,9	9,1	-11,4	-2,0	1,9	8,5	9,3	9,1	9,3	11,9	13,2	13,7	14,1	…
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	16,0	2,2	-4,7	-9,3	-5,3	-4,8	-1,7	-0,3	-2,5	-2,1	-1,7	-1,7	-1,3	-0,3	0,5	0,1	0,9	2,8	2,9	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	-5,3	-7,5	-23,9	-24,6	-22,3	-20,7	1,6	2,3	-1,4	-1,7	1,6	2,5	1,8	2,3	2,4	3,1	3,3	3,0	3,7	…
Середня заробітна плата	грн.	3463	3508	3650	4113	4313	4753	4622	5072	4362	4585	4920	4895	4984	5337	5374	5202	5358	5350	5406	…
ІСЦ	% дпр	17,5	21,8	45,8	57,5	51,9	43,3	20,9	6,9	40,3	32,7	20,9	9,8	7,5	6,9	7,9	8,4	7,9	12,4	12,1	12,4
ІВЦ	% дпр	26,9	32,8	51,7	37,9	32,5	25,4	10,5	15,7	21,2	17,4	10,5	10,1	16,4	15,7	18,3	18,9	19,6	29,2	32,0	35,7
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	-16,4	-19,9	-31,4	-32,2	-29,8	-27,0	-16,4	-10,2	-30,0	-18,6	-16,4	-13,1	-10,8	-10,2	-9,9	-8,4	-8,1	-7,3	-5,2	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	-24,8	-28,1	-33,1	-34,2	-31,8	-29,3	-10,9	-5,4	-22,9	-14,0	-10,9	-6,7	-6,3	-5,4	-4,2	-1,8	-0,7	-0,6	1,9	…
Баланс торгівлі (кум.) *	млрд. дол. США	-3,0	-4,6	-0,6	-0,6	-1,0	-1,7	-1,6	-1,7	-0,4	-1,1	-1,6	-1,6	-1,6	-1,7	-2,3	-3,0	-3,6	-4,1	-5,9	…
Поточний рахунок (кум.)	млрд. дол. США	-1,2	-2,6	-0,4	-0,1	0,1	-0,2	-1,0	-0,6	-0,3	-0,5	-1,0	-1,1	-0,8	-0,6	-1,0	-1,4	-2,3	-2,5	-3,1	…
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	16,4	7,5	10,0	10,3	12,8	13,3	12,7	14,0	13,4	13,5	12,7	13,2	13,5	14,0	14,1	14,1	15,6	15,5	15,3	15,5
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	23,5	13,8	0,9	-5,9	-8,6	0,8	-1,4	1,7	2,6	-0,9	-1,4	1,7	2,4	6,7	6,7	8,8	10,6	11,4	11,3	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	16,4	16,4	19,9	23,1	21,1	20,7	20,0	20,9	20,0	19,8	20,3	20,9	21,1	20,6	18,0	17,0	16,8	14,2	13,7	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	12,58	13,56	21,23	21,56	21,74	22,90	25,69	25,23	24,32	26,45	26,30	25,54	25,21	24,93	24,82	25,14	26,23	25,72	25,71	26,27
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	12,58	13,56	21,18	21,62	21,69	22,33	25,68	25,26	24,26	26,39	26,39	25,63	25,21	24,95	24,82	25,65	26,28	25,76	25,70	25,55
Обмінний курс, середній	євро	24,37	23,88	23,70	23,93	24,69	24,91	28,34	28,55	26,35	29,33	29,33	29,06	28,50	28,09	27,49	28,65	29,47	28,45	27,78	28,29

Джерела: Держкомстат, НБУ, ICAP, власні розрахунки,
* Дані наведені щодо експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014[к]	2015[к]
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1079,3	1300,0	1404,7	1465,2	1568,9	1979,5
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,2	136,0	163,1	175,8	183,3	132,2	90,6
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,5	0,2	0,0	-6,6	-9,9
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	7,1	-5,0	-20,6	12,2	8,0	-0,7	-4,3	-10,1	-13,0
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,4	20,2	-3,9	13,6	2,2	-4,8
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0	0,6	-0,3	12,1	48,7
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2	0,5	24,9	43,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0	3,7	-0,1	17,1	36,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2	0,3	1,7	31,8	25,4
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,4	27,0	34,3	-36,9	26,0	27,5	3,4	-5,5	-19,9	-27,0
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,6	35,2	39,3	-44,2	28,8	34,8	7,5	-3,5	-28,1	-29,3
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,8	-1,7	-3,0	-10,2	-14,3	-16,5	-4,6	-0,2
Поточний рахунок	% ВВП	4,8	3,7	7,3	5,8	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,1	-1,5	-2,2	-6,3	-8,2	-9,0	-3,5	-0,2
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	7,5	5,7	9,2	9,9	4,7	5,8	7,0	7,2	4,1	0,3	3,0
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8	31,4	20,4	7,5	13,3
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8	-3,6	-4,4	-4,6	-1,6
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	40,0	36,0	37,5	39,9	69,4	79,4
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8	22,1	20,5	38,5	52,7
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3	6,4	20,3	8,5	0,8
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0	8,0	8,0	11,9	21,8
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	15,8	24,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1	10,3	10,6	15,7	24,2
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5	10,3	11,0	19,3	26,2

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету, без коштів на рекапіталізацію
[к] дані не включають окуповану територію АР Крим

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 13	II 13	III 13	IV 13	I 14[к]	II 14[к]	III 14[к]	IV 14[к]	I 15[к]	II 15[к]	III 15[к]	IV 15[к]	I 16[к]	II 16[к]	III 16[к]
ВВП	млрд. грн.	303,8	354,8	398,0	408,6	316,9	382,4	440,5	447,1	375,5	455,2	563,9	584,8	453,2	531,8	664,7
реальний ВВП	% дпр	-1,3	-1,2	-1,1	3,4	-1,0	-4,3	-5,3	-14,4	-17,0	-14,7	-7,2	-1,4	0,1	1,4	2,0
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	5,9	8,7	6,8	6,3	3,3	-7,8	-13,9	-12,2	-20,7	-28,1	-19,3	-13,0	-2,2	4,3	4,9
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	2,0	-0,9	-1,5	-2,9	-5,9	5,2	0,1	4,5	2,7	-5,9	-1,7	8,1	0,1	-2,4	3,0
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	6,1	-18,1	-8,9	-8,7	-19,9	-19,3	-28,0	-26,5	-22,8	-13,8	-6,3	1,4	4,2	17,6	24,8
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-7,4	-13,5	-6,8	-4,5	-5,1	-2,3	-16,8	-31,1	-26,1	-22,1	-10,8	-5,8	-3,8	-6,5	-5,5
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	1,3	-15,7	1,7	-0,6	-11,8	-10,9	-32,3	-29,6	-19,8	-32,1	-18,2	-17,3	-7,2	-0,1	13,9
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	5,7	21,7	-2,8	36,5	5,7	-9,1	25,6	-20,6	-4,7	-11,8	-3,8	-3,6	-1,6	0,6	1,1
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-9,3	-9,9	-10,6	-9,8	-3,2	-5,4	-12,7	-13,2	-24,4	-20,7	-7,9	-0,2	6,9	3,4	0,1
Будівництво (реальна)*	% дпр	-16,1	-19,4	-8,0	-4,4	4,7	-14,0	-26,3	-30,8	-30,4	-24,2	-9,1	10,8	6,8	14,9	17,5
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	0,2	-1,2	0,9	0,9	-3,0	-7,2	-18,4	-26,6	-25,0	-19,8	-13,6	-6,1	3,7	7,1	3,8
Транспорт (реальна)*	% дпр	-1,7	-0,8	1,3	2,7	-7,8	-10,9	-10,1	-11,0	-8,2	-2,3	-0,2	4,9	5,4	2,8	1,1
Платіжний баланс																
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-3,2	-2,3	-6,0	-5,0	-1,3	-0,8	-1,2	-1,4	-0,4	0,3	0,2	-0,3	-1,5	0,5	-1,8
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-8,4	-5,1	-12,1	-9,8	-3,5	-2,5	-3,3	-6,7	-2,4	1,5	0,9	-1,1	-8,3	2,5	-6,8
Баланс товарів	млн. дол. США	-4635	-3677	-7881	-5935	-2195	-1185	-1412	-2336	-1111	-470	-662	-1066	-1655	-615	-2054
Баланс послуг	млн. дол. США	1349	1504	2575	1066	937	443	456	686	555	388	278	397	263	293	123
Поточні трансферти	млн. дол. США	533	589	480	547	241	494	306	500	558	715	644	711	…	0	0
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1082	496	1510	991	-665	-319	725	558	397	907	890	818	1365	760	999
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	713	568	655	-756	-241	-49	-84	-17	141	10	13	13	11	0	0
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	24,7	23,2	21,6	20,4	15,1	17,1	16,4	7,5	10,0	10,3	12,8	13,3	12,7	14,0	15,6
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,11	8,14	8,15	8,21	9,14	11,71	12,58	13,56	21,23	21,26	21,74	22,90	25,69	25,23	25,68
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,99	7,99	7,99	7,99	8,86	12,71	12,58	21,18	21,33	21,23	21,69	22,33	25,68	25,26	25,74
Бюджет																
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	35,2	29,4	28,9	28,6	35,4	29,4	24,7	27,4	37,3	34,8	30,0	31,5	36,1	33,1	27,9
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	5,3	5,1	4,6	4,8	5,1	4,7	4,2	5,0	5,5	5,3	4,5	5,1	6,3	6,4	5,4
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	6,1	3,4	3,0	3,0	4,9	2,5	1,9	1,5	4,4	1,7	1,2	1,3	3,6	2,1	1,9
Податок на додану вартість	% від ВВП	9,7	9,0	8,1	8,4	8,7	9,5	6,8	10,1	11,4	9,2	8,1	8,3	11,7	11,5	8,1
Акцизні збори	% від ВВП	3,1	2,6	2,3	2,2	2,5	3,0	3,0	2,8	3,3	3,4	3,0	3,1	4,2	5,1	4,1
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	36,9	35,8	30,1	35,9	35,2	34,7	27,2	35,5	33,6	35,0	26,2	42,2	35,3	35,8	31,0
Поточні видатки	% від ВВП	35,6	33,9	28,2	33,2	34,8	33,7	25,8	33,6	31,8	33,7	24,2	38,3	34,4	34,1	28,1
Капітальні видатки	% від ВВП	1,3	1,9	1,9	2,8	0,5	1,0	1,4	1,9	1,7	1,3	2,1	3,9	0,9	1,7	3,0
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-1,9	-6,3	-1,5	-7,3	0,1	-5,3	-2,8	-8,8	3,7	0,4	-3,6	10,8	0,9	-2,8	-3,1
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Банківський сектор																
Грошовий агрегат М0	% дпр	9,7	9,8	12,3	17,0	19,2	31,9	28,8	19,0	6,0	-1,3	-6,2	-0,1	-5,3	0,3	8,0
Грошовий агрегат М2	% дпр	16,0	17,9	19,2	17,5	17,7	13,4	14,2	5,4	9,0	3,1	5,6	4,0	-1,7	6,3	12,6
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	19,1	26,5	33,4	38,0	7,9	-2,3	-12,3	-22,1	-19,1	-17,7	-16,6	-1,0	4,3	9,4	15,1
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	17,0	14,7	8,4	0,9	19,8	10,2	5,5	18,0	25,4	11,6	3,7	-2,4	-16,1	-2,7	12,1
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	8,6	7,4	10,2	16,9	12,3	4,9	-0,8	-9,1	-11,0	-11,8	-15,8	-20,8	-16,6	-13,3	-1,5
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	-4,4	-0,4	0,8	2,8	36,4	38,5	49,1	53,5	58,4	29,2	18,7	15,9	-15,0	-2,0	2,0
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	-5,6	-2,7	-0,5	2,9	26,3	24,4	24,6	21,7	17,9	3,1	-5,7	-10,5	-18,1	-10,3	-1,1
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	55,9	55,7	55,1	53,2	58,5	59,1	59,8	59,5	58,5	57,6	60,7	55,4	55,6	55,8	55,9
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	16,2	15,3	15,3	16,5	18,4	17,5	16,4	16,6	19,9	23,1	21,1	20,7	20,0	20,9	20,8
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	9,4	9,7	9,6	8,8	8,7	9,4	9,2	8,8	8,2	9,3	9,2	9,1	8,9	9,1	8,3

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[к] Дані не включають Крим, у 2015 році - не включають частину зони АТО, попередні оцінки платіжного балансу (НБУ), Нац.рахунки відповідно до SNA 2008 та КВЕД-2012, знецінення гривні вплинулс

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Голова Правління

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchyk@ier.kiev.ua

Ірина Коссе
kosse@ier.kiev.ua

Єлизевата Ухо
ukho@ier.kiev.ua

Катерина Фурманець
furmanets@ier.kiev.ua

Артур Ковальчук
kovalchuk@ier.kiev.ua

Ольга Красовська
krasovska@ier.kiev.ua

Олександр Крініцин
krinitsyn@ier.kiev.ua

Андрій Бутін
butin@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Тетяна Олійник
oliinyk@ier.kiev.ua

Вікторія Беспалько
bespalko@ier.kiev.ua

Німецько-український агрополітичний діалог

Марія Ярошко
Yaroshko@apd-ukraine.de

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.